

Секція 1. Проблеми функціонування і регулювання складових системи економічної безпеки держави та інноваційні підходи до їх вирішення

*Андрієнко М.В., д.н.держ.уп., доцент,
професор кафедри менеджменту та економічної безпеки
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Шако В.С., здобувач ПВНЗ «МАУП»*

ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Державна екологічна політика на регіональному рівні здійснюється за допомогою механізмів, спрямованих на стимулювання розвитку регіонів. Узагальнивши існуючі визначення поняття механізмів у широкому розумінні, можна констатувати, що це є сукупність послідовних дій окремих елементів, засобів і методів у певних формах, які забезпечують функціонування та розвиток системи.

За функціональною ознакою механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні можна поділити на основні – організаційний, правовий, економічний, та допоміжні: кадровий, інформаційний та громадського впливу, які спираються переважно на регулятивне екологічне національне й міжнародне законодавство, стандарти і норми. Розглянемо послідовно особливості функціонування цих механізмів.

Організаційний механізм реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. Державну екологічну політику на регіональному рівні реалізують органи державної влади та суб'єкти, що мають спеціальні повноваження [1].

В останні роки для розвитку нормативно-правової бази прийнято спеціальні законодавчі акти, спрямовані на спеціальне запобігання та усунення порушень якості компонентів довкілля. Економічний механізм реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. Основні складові економічного механізму забезпечення раціонального природокористування визначені у ст. 41 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема:

- взаємозв'язок усієї управлінської, науково-технічної та господарської діяльності підприємств, установ та організацій з раціональним використанням природних ресурсів та ефективністю заходів щодо охорони навколишнього природного середовища на основі економічних важелів;
- визначення джерел фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- встановлення лімітів використання природних ресурсів, скидів забруднювальних речовин у навколишнє природне середовище та на утворення і розміщення відходів;

– встановлення нормативів збору і розмірів зборів за використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднювальних речовин у навколишнє природне середовище на утворення і розміщення відходів та інші види шкідливого впливу;

– надання підприємствам, установам і організаціям, а також громадянам податкових, кредитних та інших пільг при впровадженні ними маловідходних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій та нетрадиційних видів енергії, здійсненні інших ефективних заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

– відшкодування в установленому порядку збитків, завданих порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Економічний механізм реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні включає ряд складових (рис. 1).

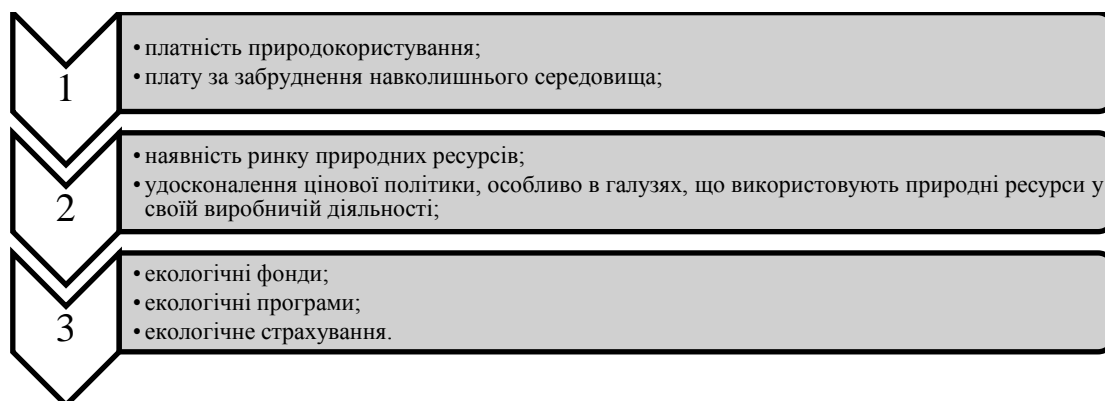

Рис. 1. Економічні механізми реалізації державної екологічної політики

Джерело: складено автором на основі [1]

Відповідно до діючого природоохоронного законодавства, економічні заходи забезпечення охорони навколишнього природного середовища передбачають:

– визначення джерел фінансування заходів щодо охорони навколишньої природної середовища;

– встановлення лімітів використання природних ресурсів, викидів і скидів забруднюючих речовин у навколишнє середовище й розміщення відходів виробництва;

– встановлення нормативів плати й розмірів платежів за забруднення навколишнього середовища; надання суб'єктам підприємницької діяльності й громадянам податкових, кредитних і інших пільг при проведенні природоохоронних робіт [2].

У той же час, оцінка економічної складової життєдіяльності регіонів дає підстави стверджувати, що ще не вдалося створити механізм екологічних обмежень при лібералізації форм власності. Така ситуація призвела до порушень природоохоронного законодавства і доступу окремих соціальних груп до використання природно-ресурсних об'єктів і територій з високим економічним потенціалом і природоохоронною цінністю. Нинішня система

природоохоронних заходів не може виключити можливості виникнення надзвичайних ситуацій в результаті довготривалого антропогенного впливу на оточуюче середовище, а високий ступень зносу основних фондів та господарського комплексу приводить до погіршення стану довкілля [3].

Як бачимо, в Україні існує підґрунтя й розвинені механізми реалізації екологічної політики, але вони не дієві, або реалізуються не в повній мірі та потребують адаптації до європейського законодавства і запозиченні досвіду країн, з урахуванням особливостями властивими нашої країні, в яких ефективність реалізації екологічної політики вже доведена.

Список використаних джерел:

1. Малиш Н. А. *Ефективні механізми формування державної екологічної політики : монографія / Н. А. Малиш. – К. : К.І.С., 2011. – 348 с.*
2. Нижник Н. Р. *Системний підхід в організації державного управління : навч. посібник / Н. Р. Нижник, О. А. Машиков. – К. : Вид-во УАДУ, 1998 – 160 с.*
3. Толстоухов А. В. *Екологія та влада: на шляху до нової парадигми культури // Мультиверсум. Філософський альманах. Вип. 10. – 2000. – С. 51 – 65.*

Бараненко О.В., студентка
Андрієнко В.М., д.е.н., доцент,
професор кафедри менеджменту та економічної безпеки
Черкаський національний університетімені Богдана Хмельницького

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

На даний час безпека праці є не головним напрямком розвитку як державних, так і приватних організацій. Однак ряд керівних суб'єктів господарювання уже зрозуміли всю необхідність вводити посаду спеціаліста з охорони чи безпеки праці в організаціях, кількість працівників на яких перевищує п'ятдесят осіб. Згідно з законом також допускається залучення сторонніх організацій, що спеціалізуються на послугах у галузі забезпечення безпеки праці.

На даний час залучення сторонньої організації нині починає займати визначне місце, оскільки лише грамотний фахівець з високим рівнем підготовки і великим досвідом роботи в цьому напрямку здатний розібратися у всіх нюансах забезпечення безпеки праці на підприємстві. Таким чином, безпека праці стала однією із сучасних сфер бізнесу. Нажаль, не кожен керівник може дозволити собі тримати у своєму штаті співробітника, що займається проблемами безпеки праці, а невиконання встановлених законом норм може призвести до різни видів відповідальності. Тому першочергову роль у організації та функціонуванні сучасних систем безпеки праці на підприємствах України повинні відігравати юридично-правові норми, а не приватні структури, метою діяльності яких є отримання прибутку будь-якою ціною.

Взагалі під безпекою праці розуміють стан умов праці, за яких виключається вплив небезпечних і шкідливих виробничих факторів на працівників. Відповідно, стан безпеки праці – це такий стан, коли не існує